

Vrouwen bevoorrecht? Nee, ze zijn juist bezig met een inhaalslag

(1) “Het gaat slecht met mannen” is gelukkig niet meer bijna hetzelfde als zeggen: “Het gaat slecht met de mensheid.” Integendeel, apocalyptisch geschreeuw over de teloorgang van de man (feminisering! over-
5 emancipatie!) scoort. Dat heeft professor Martin van Creveld met zijn boek *De bevoorrechte sekse* goed
10 begrepen. Wie stelt dat er wordt gerammeld aan de poorten van de gevestigde orde, kan rekenen op aandacht.

(2) In werkelijkheid is de redenering van de professor niets meer dan verkapte borstklopperij: de kracht van de man verzwakt de man. Helemaal nieuw is dit argument niet. Simone de Beauvoir¹⁾ analyseerde in
20 *De tweede sekse* dat de unieke kracht van de vrouw, het baren, haar benadeelde. Mannen kunnen alleen maar doden, terwijl vrouwen leven kunnen schenken. Dit vermogen
25 kunnen de mannen onmogelijk evenaren en daarom onderdrukken ze de vrouw. Zou de man de nieuwe tweede sekse zijn en zou zijn kracht (doden) ook zijn zwakte vormen, dan
30 zou je hieruit kunnen concluderen dat vernietiging (m), en niet leven schenken (v), vandaag de dag als indrukwekkendste kracht wordt gezien. Dat is een cynische conclusie. Bovendien is zo’n redenering
35 een veel te verregaande reactie op Van Crevelds pleidooi. Want behalve enkele feitelijke onjuistheden en een ietwat bijzondere lezing van Medea,
40 staat er niets nieuws in zijn stuk.

(3) Eén punt maakt hij wel, namelijk

dat we soms openlijk over de minder vanzelfsprekende kanten van emancipering moeten nadenken,
45 zonder dat zulke vraagstukken direct worden weggezet als anti-emancipatorisch. Het vergruizen van het kerngezin als hoeksteen (seriële monogamie, mede mogelijk gemaakt
50 door economische zelfstandigheid), de toestroom van vrouwen op de arbeidsmarkt en de onderbelichte rechten van vaders (waarom blijft het kind na scheiding doorgaans bij de
55 moeder en moet de vader krampachtig bewijzen dat hij een goede ouder is?) – ze zijn het bediscussiëren waard. Sowieso moet de illusie dat iedereen eenzelfde
60 opvatting over het goede leven heeft op de schop, zonder dat het een emancipatorische poging als quota direct uitsluit.

(4) Maar waar Van Creveld over de werkelijkheid lijkt te willen schrijven, schuwt hij het absurde niet. Zo baalt hij er nog altijd van dat de hoerige man in het Oude Testament ter dood werd veroordeeld. Die wrok kan ik
65 hem niet kwalijk nemen. Historische verhalen bepalen immers onze hedendaagse moraal. Maar het probleem is nu juist dat Van Creveld het gewicht van het verleden negeert,
70 zodra het hem uitkomt. Dat vrouwen een marginale rol hadden aan het oorlogsfront, heeft ongetwijfeld iets te maken met het feit dat ze lang niet op gevechtsposities werden toegelaten. En nog altijd worden vrouwen uit elite-eenheden geweerd.

(5) Van Creveld acht het verder

belachelijk dat vrouwen nooit wettelijk zijn verplicht om voor hun partner te zorgen, laat staan dat zij een bruidsschat betaalden. Vandaag de dag behoren vrouwen inderdaad even verantwoordelijk te zijn voor de kosten van hun huwelijksovereenkomst. En ja, daar horen ook de eerste dates bij. Van Creveld kan echter niet negeren dat de bruidsschat de vrouw tot een bezit maakte. Ze werd een verovering die dat verbond niet zelf kon verbreken, omdat haar echtgenoot voor haar had betaald en gezorgd. Wie dat 'bevoorrecht' noemt, gelooft in sprookjes waarin prinsessen in comateuze slaap of boven in een hoge toren wachten op een eerste kus, om de prins vervolgens te bedanken voor hun nieuw verworven afhankelijkheid.

(6) Het artikel van Van Creveld verwordt al helemaal tot fictie, wanneer hij het leed van prostaatkanker inzet om tegen dat van borstkanker op te bieden. Ik wil hem erop attenderen dat er voor de mannen ook een leuk verzetje is op kanker gebied: in 2013 lieten veel Nederlandse mannen hun snor staan om geld in te zamelen voor prostaatkanker. Een zaak die mij aan het hart gaat, ook al zal ik nooit één van de jaarlijks circa 11.428 mannen zijn die met prostaatkanker worden geconfronteerd.

(7) Als Van Creveld liever niet aan het KWF²⁾ doneert, omdat hij nooit één van de jaarlijks circa 15.000 vrouwen zal zijn die met borstkanker te maken krijgen, is dat zijn goed recht. Maar zijn claim dat de vrouw in medisch onderzoek wordt voorgetrokken, is ronduit onzin. Hij maakt zich kwaad over speciale afdelingen voor vrouwenziekten. Hij zal dan blij zijn om te horen dat

iedere 'neutrale' afdeling, zoals die van hart- en vaatziekten, stiekem een heuse mannenafdeling is. Onlangs publiceerde *NRC Handelsblad* nog over een hoogleraar cardiologie die met moeite geld wist los te weken voor hartonderzoek onder vrouwen. Wat blijkt? Hartkwalen treffen vrouwen anders, maar daar is nooit onderzoek naar gedaan. Het mannelijk lichaam is altijd de norm geweest.

(8) We zijn bezig die eenzijdige focus te herstellen en dat is waar Van Creveld zo van schrikt. Onderwijl wordt de overspelige man ook nog beboet, terwijl de vrouw vrijuit gaat. Ik weet niet of en waar dat het geval is, maar er zijn in ieder geval plekken bekend waar dat zeker niet zo gaat.

Of we moeten die regelmatige berichten negeren waaruit blijkt dat het seksuele leven van een vrouw bestraffing verdient – soms op radicale wijze zoals blijkt uit het boek *Ontoord* van de Pakistaanse Mukhtar Mai³⁾.

(9) Wanneer we zeggen: het gaat slecht met de mensheid, laat het dan niet om specifiek mannen of vrouwen gaan, maar om mensen als Mukhtar Mai, of de door Van Creveld genoemde gegijzelden, de tienduizend uitgemoorde homoseksuelen, de kinderen en partners van moderne Medea's. Laten we ons om hen bekommeren, in plaats van belachelijk haantje-de-voorstegedrag te tonen in het opeisen van ellende. Van Creveld poneert provocatieve stellingen – maar uiteindelijk wil hij niets veranderen, want eigenlijk vindt hij het terecht dat de 'sterkere' man zich opoffert voor vrouwen. De militair expert wil de strijd der seksen niet staken. Zo vooruitstrevend is hij niet. Liever kruipt hij in de rol van sprookjesheld of droomprins.

(10) Het gerammel aan de poorten van de gevestigde orde schudt hem niet wakker. Het irriteert hem slechts
180 in zijn slaap: hij krijgt er nachtmerries van. Liever hoort hij sussende woorden. Van Creveld wil met 'dank je, vriend' worden beloond. Niet om zijn prestaties, maar puur vanwege

185 zijn geslacht. Hij vraagt daarbij om een 'vriendelijke vrouwenstem'. En daar zit de kernangst van zijn stuk: vrouwen zijn hem tegenwoordig (overemancipatie!) niet vriendelijk
190 genoeg. Vrouwen, ze mogen van hun voorrecht genieten, maar alleen als ze lief om zijn toestemming vragen.

naar: Simone van Saarloos

uit: NRC Handelsblad, 19 & 20 oktober 2013

Simone van Saarloos (1990) studeerde filosofie en literatuurwetenschappen. Ze is columnist bij nrc.next.

- noot 1 Simone de Beauvoir (1908-1986) was een Frans filosofe, schrijfster en feministe. Ze is vooral bekend geworden door haar boek *De tweede sekse* waarin ze pleit voor (economische) onafhankelijkheid van de vrouw.
- noot 2 KWF: een Nederlandse organisatie die zich inzet voor de bestrijding van kanker
- noot 3 Mukhtar Mai: een Pakistaanse vrouw die in 2002 door een dorpstribunaal werd veroordeeld tot een groepsverkrachting. Mukhtar Mai bracht de zaak voor de rechter en wist deze – ondanks bedreigingen en voortdurende tegenwerking – uiteindelijk te winnen. Later schreef ze een boek over wat haar is overkomen.

Tekst 2 Vrouwen bevoorrecht? Nee, ze zijn juist bezig met een inhaalslag

---

Tekst 2 kan in achtereenvolgens drie delen worden onderverdeeld:

Deel 1 Introductie van Van Crevelds 'De bevoorrechte sekse'

Deel 2 Beoordeling van Van Crevelds opvattingen

Deel 3 De inhaalslag van vrouwen

1p **8** Bij welke alinea begint deel 2 'Beoordeling van Van Crevelds opvattingen'?

1p **9** Bij welke alinea begint deel 3 'De inhaalslag van vrouwen'?

Met bijzonder taalgebruik kan een mening versterkt tot uitdrukking worden gebracht.

2p **10** Citeer uit alinea 1 van tekst 2 de twee woordgroepen die dat het duidelijkst tonen.

“de kracht van de man verzwakt de man.” (tekst 2, regels 16-17)
 Van Creveld zou blijkens alinea 2 met deze zinsnede gebruik hebben
 gemaakt van een argument dat ook al bij De Beauvoir te vinden zou zijn:
 “Helemaal nieuw is dit argument niet.” (regels 17-18)
 Een kritisch lezer zou kunnen opmerken dat de gelijkstelling van “de
 redenering van de professor” en de analyse van De Beauvoir niet terecht
 is.

- 1p 11 Met welk argument zou deze kritische lezer zijn mening kunnen staven?
 Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je
 antwoord niet meer dan 40 woorden.

“Maar waar Van Creveld over de werkelijkheid lijkt te willen schrijven,
 schuwt hij het absurde niet.” (tekst 2, regels 64-66)

- 2p 12 Citeer uit het tekstgedeelte van alinea 5 en 6 twee zinsdelen waarin op
 eenzelfde laatdunkende manier over de mening van Van Creveld wordt
 gesproken.

In alinea 4 van tekst 2 vind je een redenering. De functie van elke zin in
 deze redenering kan met behulp van functiewoorden worden weergegeven.

- 3p 13 Noteer het nummer van de betreffende zin en daarachter het juiste
 functiewoord. Je mag een functiewoord meer dan eens gebruiken.
 Kies uit de volgende functiewoorden: afweging, argument, beoordeling,
 gevolgtrekking, hypothese, karakterisering, nuancering, standpunt,
 toegeving, voorbehoud, voorbeeld, voorwaarde, weerlegging.

zin 1	Maar waar ... absurde niet. (regels 64-66)	.....
zin 2	Zo baalt ... werd veroordeeld. (regels 66-69)	..... bij zin 1
zin 3	Die wrok ... kwalijk nemen. (regels 69-70)	..... bij zin 2
zin 4	Historische verhalen ... hedendaagse moraal. (regels 70-72)	..... bij zin 3

In alinea 1 en 2 van tekst 2 wordt negatief geoordeeld over het boek
De bevoorrechte sekse.

- 2p 14 Vat de twee belangrijkste argumenten samen die in de rest van de tekst
 worden gebruikt om die mening te ondersteunen. Geef antwoord in een of
 meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30
 woorden.

2p 15 Welke drie van onderstaande uitspraken zijn in overeenstemming met de inhoud en het doel van tekst 2?

Met deze tekst wordt gepoogd

- 1 aan te geven dat er nog altijd sprake is van ongelijkheid als er gekeken wordt naar de verhouding tussen man en vrouw in de maatschappij.
- 2 de lezers een negatieve mening over het boek *De bevoorrechte sekse* op te dringen door voornamelijk de auteur van het boek in een negatief daglicht te stellen.
- 3 een genuanceerd beeld te schetsen van Van Creveld en zijn boek *De bevoorrechte sekse*.
- 4 een karikaturaal beeld te schetsen van Van Creveld, zodat mensen minder waarde toekennen aan zijn opvattingen over emancipatie.
- 5 lezers ervan bewust te maken dat meer vrouwen protest moeten aantekenen tegen de onjuiste man-vrouwverhouding.
- 6 te betogen dat er in het boek weinig nieuwe standpunten naar voren worden gebracht.

tekstfragment 1

Ook eurocommissaris Viviane Reding kwam in september met een voorstel om vrouwen positief te gaan discrimineren via een wet die bedrijven moet verplichten meer vrouwen aan de top te hebben. Het is te hopen, ook voor vrouwen, dat zij haar zin niet krijgt. Het kan namelijk nooit tot iets positiefs leiden indien mensen op een seksistische manier worden onderscheiden en een voorkeursbehandeling krijgen. Het is ook nog eens beledigend voor vrouwen. Want indien je echt goed bent, waarom zou je dan hulp nodig hebben om een goede baan te krijgen? Daarbij kun je bij dwang niet meer spreken van gelijke geschiktheid van de mannelijke en de vrouwelijke kandidaat.

naar: Carla Wijnmaalen, Diversiteit, maar niet ten koste van kwaliteit

bron: <http://www.liberalemedia.nl>

Laatst geraadpleegd 12 januari 2015

Voor de oppervlakkige lezer lijkt tekstfragment 1 hetzelfde thema te hebben als tekst 2.

2p 16 Welk element wordt in tekstfragment 1 toegevoegd aan de mening van Van Saarloos zoals die blijkt uit tekst 2? Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.